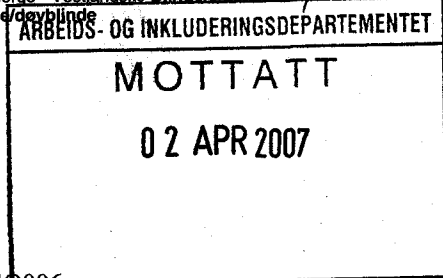

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

ADHD-foreningen • Afasiforbundet i Norge • Autismeforeningen i Norge • Cerebral Parese-foreningen • Forbundet Tenner og Helse • Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for Fragilitx-Syndrom • Foreningen for hjerteskye barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Marfanforeningen • Foreningen for Muskelsyke • Hørselshemmedes Landsforbund • Intereseforeningen for LMBB syndrom • Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende • Landsforeningen Alopecia • Areata • Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte • Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri • Landsforeningen for trafikkskadde i Norge • Landsforeningen mot Fordøyelsessykdommer • Leverforeningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisons Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma- og Allergiforbund • Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Migreneforbund • Norges Parkinsonforbund • Norlco • Norsk cøliakiforening • Dysleksiforbundet i Norge • Norsk Dysmeliforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Hemokromatoseforbund • Norsk Foreldrelag for Funksjonshemma • Norsk Forening for Analatresi • Norsk Forening for Cystisk Fibrose • Norsk Forening for Ehlers Danlos Syndrom • Norsk Keratoseforning • Norsk Forening for Nevrofibromatose • Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta • Norsk Forening for Tuberos Sklerose • Norsk Immunsviktforening • Norsk Intereseforening for Kortvokste • Norsk Intereseforening for Stamme • Norsk Landsforening for Laryngectomerte • Norsk Thyreoideaforbund • Foreningen for søvnsykdommer • Norsk Lymfødeme forening • Norsk Porfyriforening • Norsk Psoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Tourette Forening • Ryggforeningen i Norge • Ryggmargsbrotk- og Hydrocephalusforeningen • Rådgivning om Spiseforstyrrelser • Støtteforeningen for Kreftsyke Barn • Turner Syndrom Foreningen i Norge • Vestlandske Blindeforbund • Norges Myalgisk Encefalopati Forening • Klinefelterforeningen i Norge • Landsforeningen for kombinert syns- og hørselshemmede/døveblinde

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
Vår fil: B07-S0006
Vårt arkiv: 402
Saksbeh: Stian Oen

Oslo, 30. mars 2007

Forslag om kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad i nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven – Høring

1. INNLEDNING

Det ble sendt ut invitasjon til å komme med høringsuttalelse til forslag om kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad i nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) 14. februar 2007. Høringsfristen ble satt til 30. mars 2007.

2. FFOs SYNSPUNKTER

FFOs synspunkter på forslaget om kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad i nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven kan kort oppsummeres i følgende punkter:

- FFO støtter forslaget om et kvalifiseringsprogram for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og med ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold i folketrygden
- FFO er negative til en egen kvalifiseringsstønad i tilknytning til det nye kvalifiseringsprogrammet
- FFO er negative til forslaget om at nivået på kvalifiseringsstønaden for personer under 25 år kun skal være 2/3 av 2 G
- FFO vil understreke betydningen av at den enkelte bruker gis mulighet til å medvirke i utformingen av sitt kvalifiseringsopplegg
- FFO mener begrepene "arbeidsevne" og "arbeidsevnevurdering" ikke bør benyttes i forskriftsteksten.
- FFO gir tilslutning til forskriftens forslag når det gjelder kvalifiseringsprogrammets varighet

3. GRUNNGIVELSE

FFO støtter forslaget om et kvalifiseringsprogram for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og med ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold i folketrygden

FFO ser at det slik dagens ulike oppfølgingstiltak innen arbeids- og velferdsforvaltningen i stat og kommune er utformet, kan være behov for et eget oppfølgingstiltak for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne, men som likevel har ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold i folketrygden. Imidlertid er FFOs prinsipielle holdning at dagens allerede eksisterende ordninger – i hovedsak sykepengeordningen, dagpengeordningen, ordningen med medisinsk rehabilitering og ordningen med yrkesrettet attføring – burde gjøres bredere, slik at de personene som nå faller inn under målgruppen for det nye kvalifiseringsprogrammet isteden i all hovedsak kan omfattes av de allerede eksisterende ordningene.

Målgruppen for kvalifiseringsprogrammet vil typisk være personer som i dag er mottakere av økonomisk sosialhjelp, men som vil kunne ha god nytte av aktiv oppfølging fra Arbeids- og velferdsforvaltningens side. Da det ikke ser ut til at endringer av det omfang og innretning som FFO primært ønsker er aktuelle, støtter FFO derfor forslaget om et slikt kvalifiseringsprogram. Dette i første rekke fordi det er gunstig å få fokus på et nytt rammeverk for kvalifiserings- og oppfølgingsarbeid overfor personer som ofte nokså enkelt og med få virkemidler vil kunne bli yrkesaktive. Et slikt nytt fokus vil også kunne forhindre at personer blir gående lenge uten noen form for reell arbeids- eller kompetanserelevant aktivitet, som ofte utgjør en nokså sikker vei mot uførepensjonering.

FFO er negative til en egen kvalifiseringsstønad i tilknytning til det nye kvalifiseringsprogrammet

Det foreslås opprettet en egen kvalifiseringsstønad i tilknytning til det nye kvalifiseringsprogrammet. Kvalifiseringsstønaden størrelse vil, dersom AIDs forslag gjennomføres, legges på to ganger grunnbeløpet, det vil i dag si kr 125.784. Målgruppen for stønaden vil – som tidligere påpekt - typisk være personer som i dag er mottakere av økonomisk sosialhjelp, men som vil kunne ha god nytte av aktiv oppfølging fra Arbeids- og velferdsforvaltningens side.

FFO er som tidligere nevnt tilhengere av at det innføres et nytt kvalifiseringsprogram. Imidlertid ser ikke FFO noen grunn til at det også må innføres en ny stønad i den forbindelse. Isteden bør de eksisterende ordningene – dette dreier seg som allerede påpekt i all hovedsak om dagpenger og det som i løpet av kort tid vil være den nye, tidsbegrensede inntektssikringen – utvides i den grad dette er nødvendig for at personer som skal gjennomgå kvalifiseringsprogrammet også kan bli en del av det.

Slik FFO vurderer det ville dette både være et bidrag til å sikre en bedre levekårssituasjon for deltakere i kvalifiseringsprogrammet, samtidig som en slik organisering av stønadsregelverket også vil sikre en bedre og mer helhetlig flyt i systemet. FFO vil i den forbindelse peke på at det fra Regjeringens side er en uttrykt målsetning med forenkling og samordning av ulike velferdsstønader og tiltak. Dette er en målsetning FFO er positiv til. I en slik sammenheng virker imidlertid forslaget om å opprette en ny stønad – samtidig som tre andre stønader slås

sammen til én – lite hensiktsmessig. Både for den enkelte bruker og for forvaltningen tror FFO færrest mulig stønadsordninger vil fremstå som mest hensiktsmessig og håndterbart, så lenge disse stønadsordningene favner om de gruppene det er nødvendig at de omfatter.

En annen viktig grunn til at FFO går mot å innføre en kvalifiseringsstønad er i tillegg den utviklingen i retning av et A- og B-lag av sosialklienter en slik stønad vil innebære. Et B-lag bestående av personer som mottar langt lavere økonomiske ytelser fordi de ikke har arbeidsevne eller ressurser til å tilegne seg dette fremstår i så måte som særlig lite ønskelig. FFO mener derfor det isteden bør fokuseres på å videreutvikle dagens eksisterende stønadsordninger, slik at økonomisk sosialhjelp etter hvert helt og holdent kun blir et supplement til hovedinntekt.

FFO er negative til forslaget om at nivået på kvalifiseringsstønaden for personer under 25 år kun skal være 2/3 av 2 G

AID varsler i forbindelse med forslaget om et kvalifiseringsprogram for utsatte grupper med ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden at den mener personer under 25 år kun skal tilstås 2/3 av stønaden. Begrunnelsen ser ut å være at stønaden for personer i denne gruppen da vil bli på nivå med summen av lån og stipend fra Lånekassen.

Som tidligere nevnt går FFO inn for selve kvalifiseringsprogrammet, men mener ikke det bør innføres en egen kvalifiseringsstønad i tilknytning til denne.

Dersom den nye stønaden likevel innføres, er det imidlertid viktig for FFO at alder alene ikke blir et argument for lavere nivå på en stønad. Unge personer befinner seg ofte i en etableringssituasjon, og har gjerne også utgifter til bolig som det kan være krevende å innfri. Ikke minst for mange unge i FFOs ulike medlemsorganisasjoner er dette kjente problemstillinger.

Det er i denne sammenhengen i tillegg naturlig å peke på at unge mennesker som tilstås kvalifiseringsstønad, gjerne vil ha et sterkt behov for å fokusere fullt ut på kvalifiseringsopplegget vedkommende skal gjennomføre. Dersom stønaden han eller hun tilstås legges på et for lavt nivå, er det en fare for at mange mottakere av kvalifiseringsstønad vil ha behov for supplerende økonomisk støtte. Dette vil i verste fall kunne påvirke den enkelte stønadsmottakers hverdag i så stor grad at fokuset på kvalifiseringsløpet forringes, noe FFO vurderer som svært uheldig.

FFO er selvsagt inneforstått med at et relativt høyt stønadsnivå gjør det attraktivt for eksempelvis personer som er i eller nylig har avsluttet et utdanningsløp å bli tilstått en slik stønad. Uten at det tas stilling til i hvor stor grad slik tilpassingsproblematikk vil gjøre seg gjeldende, mener FFO dette kan unngås på annet vis. Eksempelvis kan regelverket i noen grad utformes på en måte som gjør det vanskelig med direkte overgang fra utdanning til kvalifiseringsstønad. Og ikke minst vil tilpassingsproblematikk kunne unngås ved god og kompetent behandling av søknader om kvalifiseringsstøtte blant NAVs saksbehandlere.

FFO vil understreke betydningen av at den enkelte bruker gis mulighet til å medvirke i utformingen av sitt kvalifiseringsopplegg

I utformingen av ethvert opplegg som har til hensikt å følge opp og styrke enkeltpersoners muligheter for deltakelse i arbeidslivet, er det vesentlig at den enkelte får gode muligheter for å delta og å medvirke i utformingen av opplegget. Dette er for det første vesentlig av hensyn til kvaliteten på selve opplegget, som åpenbart vil kunne bli bedre som følge av den enkeltes deltakelse. Og for det andre utgjør medvirkning på egen sak og oppfølgingsopplegg naturligvis en viktig demokratisk rettighet for den enkelte.

FFO er derfor svært fornøyd med at det i høringsnotatet til forskriftstekst – i punkt 5.5.2 Medvirkning - så tydelig understrekes hvilken betydning det har at brukeren deltar i utformingen av tjenestetilbudet. Imidlertid kan ikke FFO se at noe tilsvarende er tatt inn i selve forslaget til forskriftstekst.

FFO vil derfor foreslå at følgende formulering tas inn i forskriftsteksten, som egen paragraf:

”Brukers medvirkning i eget opplegg

Den enkelte bruker skal medvirke i planlegging, gjennomføring og evaluering av eget oppfølgingsopplegg.”

Slik FFO vurderer det kan en høvelig plassering av den nye paragrafen være etter paragrafen i det nåværende forslaget til forskriftstekst som omhandler individuell plan.

FFO mener begrepene ”arbeidsevne” og ”arbeidsevnevurdering” ikke bør benyttes i forskriftsteksten.

FFO viser til at begrepene ”arbeidsevne” og ”arbeidsevnevurdering” er benyttet nokså gjennomgående både i høringsnotatet og i forslaget til forskriftstekst. Slik FFO vurderer det er dette en begrepsbruk som i for stor grad indirekte legger opp til at det er den enkeltes gjenværende arbeidsevne som skal vurderes. Arbeids- og velferdsforvaltningen får – slik forslaget til forskriftstekst nå ser ut – i oppgave å vurdere i hvilken grad den enkelte har en gjenværende evne eller ikke. Slik FFO vurderer det er dette en distinkt defensiv tilnærming, og det til en gruppe med et stort potensial for økt arbeidslivsdeltakelse.

FFO mener isteden begrepene ”arbeidsmulighet” og ”arbeidsmulighetsvurdering” bør benyttes i den endelige forskriftsteksten. Dette både fordi en slik begrepsbruk i større grad reflekterer hva som egentlig bør foregå når den enkeltes muligheter i en arbeidsmarkedssammenheng skal vurderes. Men også fordi en slik endring av begrepsbruk etter FFOs oppfatning kan bli ett av flere nødvendige steg for å etter hvert faktisk få på plass metodikk i arbeids- og velferdsforvaltningen som fokuserer på de positive ressursene hvert enkelt individ sitter med og kan utvikle videre. Dagens praksis tar i så måte i alt for stor grad utgangspunkt i hvor mye gjenværende, begrensede ressurser den enkelte sitter igjen med. En slik tilnærming tror FFO ofte kan virke mot sin hensikt.

FFO gir tilslutning til forskriftens forslag når det gjelder kvalifiseringsprogrammets varighet

FFO viser til at det fra AIDs side foreslås at kvalifiseringsprogrammet for hver enkelt kan få en varighet på inntil ett år, og etter en særskilt vurdering inntil to år. AID legger i tillegg opp til at programmet etter en individuell vurdering kan forlenges med ytterligere seks måneder, og at det i særlige tilfeller også kan forlenges ytterligere.

FFO har i forbindelse med en rekke ordninger og stønader i tilknytning til arbeids- og velferdsforvaltningen vært kritisk til et alt for rigid regelverk hva gjelder både tidsomfang og kostnad. Kvalitet og suksessrate med hensyn til inntreden i arbeidslivet bør være hovedfokus, ikke lavest mulig kostnad over et kortest mulig tidsrom.

AID fortjener derfor ros for å i utformingen av forslaget til forskriftstekst for kvalifiseringsprogrammet ha lagt opp til et regelverk som, når det gjelder varighet, møter alle de hensyn FFO har vært opptatt av. Med den foreslått forskriftsteksten ligger alt til grunn for en tjenelig praktisering av regelverket, som nettopp har til hensikt å finne frem til riktig tidsbruk for den enkelte. Dette vil i så fall være svært positivt.

FFO vil i den forbindelse understreke betydningen av at AID når forskriften er vedtatt er tydelige overfor den enkelte tjenesteyter i sine signaler vedrørende utmåling av kvalifiseringsprogrammets varighet for den enkelte. Summen av enkeltpersoners tilbakemeldinger til FFO knyttet til varighetslengde på ulike oppfølgingsopplegg utformet av arbeids- og velferdsforvaltningen gir dessverre grunn til å anta at det en del steder er en praksis som dreier rundt å få til så korte oppfølgingsløp som mulig. Dette er uheldig, og neppe særlig hensiktsmessig i forhold til målsetningen om flere i arbeid og færre på stønad.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Margaret Sandøy Ramberg /s/
leder

Liv Arum
generalsekretær